Gemeente *Stein*

Kadernota 2024

05-2023

Dat maakt
Stein voor mij ...

VOORWOORD

Beste Raadsleden,

Gemeente Stein staat voor een duurzaam en gezond financieel beleid met een toekomstbestendige en duurzaam gezonde meerjarenbegroting 2024-2027.

Deze kadernota dient ter voorbereiding van de begrotingsbehandelingen in november en schetst op hoofdlijnen:

1. Inhoudelijke kaders die voor het grootste gedeelte worden bepaald door onderwerpen die rechtstreeks verband houden met het bestuursakkoord;
2. Overige onderwerpen, die niet rechtstreeks voortvloeien uit het bestuursakkoord, maar die wel onze aandacht vragen als gevolg van wettelijke taken en maatschappelijke ontwikkelingen;
3. Een doorkijk van de ontwikkeling van het begrotingssaldo, gegeven de beleidsontwikkelingen die daarin worden geschetst.

Waar mogelijk is de financiële impact per onderwerp aangegeven en waar dat nog niet duidelijk is, wordt genoemd dat deze uitwerking in de begroting later dit jaar plaats vindt.

Wij vragen hierbij extra aandacht voor het jaar 2027. Voor 2027 ontstaat nu een negatief meerjarenperspectief. Wij presenteren hier de situatie zoals die nu bekend is. De cijfers voor 2027 bevatten nog veel onzekerheden. Deze onzekerheden zullen in het proces om te komen tot een de meerjarenbegroting ingekaderd kunnen worden. Dit moet in de aanstaande meerjarenbegroting 2024 voor 2027 gaan leiden tot het oplossen van het negatieve perspectief. Eventueel zou het kunnen leiden tot het maken van andere keuzes, of het temporiseren van ons ambitieniveau.

Lopende projecten waar geen budgettaire of planning technische issues voor 2024 spelen zijn niet opgenomen.

Op grond van de financiële verordening, ex artikel 212 Gemeentewet, bieden wij de gemeenteraad deze kadernota 2024 ter vaststelling aan.

Wij nodigen daarmee alle leden uit ons aandachtspunten mee te geven, die zullen worden meegenomen in de begroting 2024 en verder.

Het college van burgemeester en wethouders.

1. KADERSTELLING

De beleidskeuzes binnen deze kadernota passen binnen de volgende grenzen (randvoorwaarden), namelijk:

- Strategisch afwegingskader
- Beleidsmatig afwegingskader

Strategische toekomstvisie 2040

De gemeente heeft samen met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden een strategische toekomstvisie 2040 opgesteld. In 2018 is deze door de raad vastgesteld.

De gemeente Stein positioneert zich als een eigenzinnige woongemeente waar het mogelijk is dorps te wonen in een verstedelijkt gebied met kwalitatief hoogwaardige voorzieningen en ruimte voor ondernemerschap en particulier initiatief.

In de strategische toekomstvisie zijn drie kernwaarden beschreven die hier invulling aan geven:

1. Sociale en vitale kernen
2. Een duurzame leefomgeving met unieke waarden
3. Een bereikbare en bedrijvige gemeente

Ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op en met deze visie in de hand is het mogelijk de koers tijdig bij te sturen als en waar dat nodig is. Het geeft richting aan onze koers als gemeente voor de komende jaren.

Op dit moment wordt de toekomstvisie geactualiseerd.

Bestuursakkoord 2022 - 2026 "Duurzaam bouwen met vertrouwen"

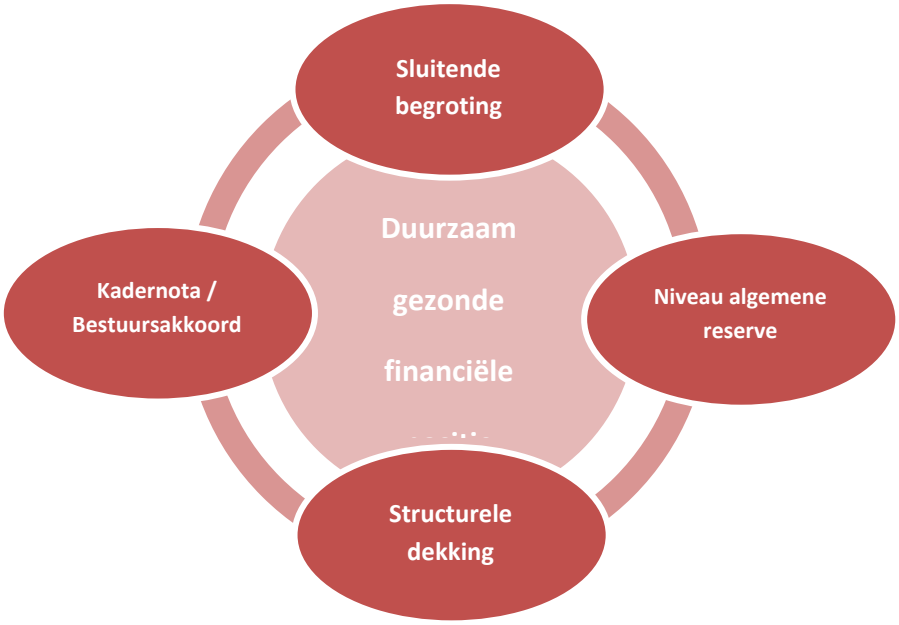
Thema van het programma is "Duurzaam bouwen met vertrouwen". Op diverse onderdelen zoals wonen, duurzaamheid en het sociaal domein zijn accenten gelegd en vindt ten opzichte van de voorgaande bestuursperiode intensivering van beleid plaats.
Het bestuursakkoord is bij de samenstelling financieel doorgerekend en uiteindelijk vertaald in een begroting 2023 - 2026.

2. FINANCIËLE POSITIEBEPALING GEMEENTE STEIN

De beoordeling van de financiële positie is geen doel op zich en moet altijd worden gezien in het licht van de totale maatschappelijke opgave van de gemeente. De financiële positie is daarmee ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te kunnen maken voor de (middel)lange termijn.

Het voeren van een duurzaam gezond financieel huishoudboek is een voorwaarde voor het realiseren van de ambities op de (middel)lange termijn waarbij op een doelmatige en doeltreffende manier wordt omgegaan met de beschikbare middelen.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Kaderstelling bij het opstellen van de begroting

Voor de verdere uitwerking van de begroting is er onderscheid tussen:

- Wettelijke regelgeving.
- Lokale financiële ambities.

Vanzelfsprekend zullen we aan de wettelijke verplichtingen moeten voldoen. Van de lokale financiële ambities kan, indien hier noodzaak voor is, worden afgeweken.

Wettelijke regelgeving

- Een sluitende begroting conform richtlijnen van het "Besluit begroting en verantwoording"(BBV).
- Geen opschuivend meerjarenperspectief.
- Structurele uitgaven worden structureel gedekt.
- De handreiking van de Provincie "verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten" wordt gehanteerd om te bepalen welke baten en lasten structureel/incidenteel zijn
- De "Begrotingsrichtlijnen Provinciaal Toezicht" (waaronder tegemoetkomen aan het opnemen van een aparte paragraaf Openbaarheid in de begroting vanaf 2024).

Lokale financiële ambities

- De beleidsmatige en financiële ambities uit het bestuursakkoord "Duurzaam bouwen met vertrouwen" zijn meerjarig vertaald.
- Voor het weerstandsniveau wordt een minimum van 2 aangehouden.
- Tarieven worden indien noodzakelijk geïndexeerd. Dit indexcijfer is gebaseerd op de loon- en prijsindexcijfers van het Centraal Planbureau. In de meicirculaire zijn de definitieve percentages vermeld. De financiële vertaling hiervan (onder andere indexering tarieven van de lokale heffingen) zal plaatsvinden bij het opstellen van de begroting. Het percentage voor prijsstijgingen bedraagt voor 2024 3,0 %. Voor loonontwikkelingen bedraagt dit voor 2024 5,2 %. De gemiddelde loon- en prijsstijging CEP bedraagt 4,2 % voor 2024 en dit wordt volgens het belastingbeleidsplan gehanteerd voor de jaarlijkse indexering van de gemeentelijke belastingen.
- Het te hanteren indexcijfer voor de in het, in 2021 vastgestelde, belastingbeleidsplan genoemde belastingen wordt jaarlijks in de kadernota vastgesteld en is gebaseerd op de loon- en prijsindexcijfers van het actuele Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau. Naast de indexering kunnen de OZB-opbrengsten extra worden verhoogd indien de financiële positie dat vraagt. De genoemde indexen worden gepubliceerd in de circulaire van de algemene uitkering. Dit indexcijfer, waarmee in de begroting 2024 rekening gehouden zal worden, is in de recent verschenen meicirculaire gepubliceerd en bedraagt voor 2024 4,2%.
- Budgetten zijn indien mogelijk onderbouwd op basis van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens.
- Er zal constant aandacht zijn voor het kritisch kijken naar budgetten en daar waar mogelijk of noodzakelijk worden getemporiseerd.
- Daar waar sprake is van onttrekkingen uit de reserves worden de richtlijnen uit het raadsbesluit Nota Reserves en Voorzieningen gehanteerd.
- Nieuw beleid is alleen mogelijk binnen de bestaande financiële kaders.

Relatie tussen strategische toekomstvisie, bestuursakkoord en de kadernota.

Hoofdstuk 4 beschrijft het financieel perspectief van deze kadernota.
De gemeente Stein voldoet ook dit jaar aan de wet en regelgeving uit het BBV en de richtlijnen van de toezichthouder. Een en ander neemt niet weg dat de gemeentefinanciën op termijn mogelijk onder druk komen te staan (zie paragraaf 4.5).

Tegen die achtergrond heeft het college bij het opstellen van de kadernota als uitgangspunt gesteld, terughoudend om te gaan met nieuwe inhoudelijke beleidsambities.

3. AANDACHTSPUNTEN BESTUURSAKKOORD EN OVERIGE ONDERWERPEN

3.1. Bestuursakkoord

De belangrijkste thema's vanuit het bestuursakkoord die in deze kadernota worden meegenomen zijn:

- Doorontwikkeling van de organisatie.
- Nieuwdorp.
- Woonzorgvisie Stein 2023-2028.
- Diverse uitvoeringsagenda's.

3.1.1. Doorontwikkeling organisatie

Het door ontwikkelen van de ambtelijke organisatie is noodzakelijk om:

- Klaar te staan voor maatschappelijke ontwikkelingen en bestuurlijke ambities.
- De huidige organisatie te versterken en opnieuw te positioneren.

Door middel van een programma worden 3 hoofdonderdelen uitgewerkt:

1. Visie (wensbeeld) op organisatie: structuur, sturing, gedrag. Inclusief relatie met en gedrag van bestuur.
2. Kritische blik op hoofd- en fijn structuur én sturingsconcept: wie stuurt waarop, wie is waarvan?
3. Plan van aanpak: wat is nodig (gedrag, ontwikkeling van mens, team en organisatie) om visie te realiseren

<u>Financieel</u>

De uitkomsten van de uitwerkingen worden financieel vertaald in voorstellen voor de begroting 2024 voor benodigde ambtelijke formatie/ loonkosten. Hierbij wordt de opbouw van de gehele organisatie bezien met daarbij onder andere aandacht voor de personele vraagstukken binnen de taakvelden VTH, Wmo/SHV/BB, Integraal gebiedsgericht werken en Communicatie.

3.1.2. Bruisend Hart Nieuwdorp

In 2016 is gestart met het opstellen van een integrale wijkvisie voor Nieuwdorp met als resultaat een procesmatige, integrale wijkaanpak van de opgaven d.m.v. een wijkactieprogramma Nieuwdorp. Dit actieprogramma is als pilot benoemd binnen het gemeentelijk project implementatie Omgevingswet en is gekaderd in een 5-tal projecten/trajecten. Het sluitstuk van de ruimtelijke transformatie is het realiseren van een Bruisend Hart Nieuwdorp. Hierin komen alle opgaven vanuit de wijkvisie bijeen. Zaam Wonen en Vivantes tekenen voor het gewenste zorggeschikt wonen, Buurtcentrum Nieuwdorp vormt de basis van een maatschappelijke plint voor laagdrempelig ontmoeten en de gemeente neemt de uitvoering van de openbare ruimte/vergroening voor haar rekening.

Financieel

- De grondexploitatie ten behoeve van ontwikkeling woningbouw

  De totale kosten hiervan worden geraamd op € 1.950.000. De dekking hiervan is:

  - Uitgifte van gronden: € 900.000,--
  - Bijdrage provincie: € 600.000,--
  - Te treffen voorziening ten laste van de algemene reserve: € 450.000,--

  De huidige omvang van de algemene reserve is toereikend. Ook na onttrekking is de algemene reserve toereikend om te kunnen blijven voldoen aan de weerstandsratio (> 2).

- De aanleg van een buurttuin en het opwaarderen van het huidig kerkplein.

  De kosten worden vooralsnog geschat op € 550.000. De kapitaallasten voor deze investering bedragen circa € 31.000 minus een vrijval kapitaallasten huidige schoolgebouw en gymzaal (circa € 13.500): benodigd budget € 17.500,--.

Rekening houdend met de verdere voorbereiding van een en ander wordt besluitvorming voor de planuitvoering en de provinciale bijdrage voorzien in het vierde kwartaal van 2023.

3.1.3. Woonzorgvisie Stein 2023-2028

Eind 2022 heeft de gemeenteraad kennis kunnen nemen van de jaarschijf 2023 van de prestatieafspraken (tussen gemeente Stein, woningcorporaties en huurdersorganisaties). Hierin is het opstellen van de visie verbreed met het zorgthema naar een woonzorgvisie voor de gemeente Stein. Vaststelling van de woonzorgvisie Stein 2023-2028 is voorzien in september 2023.

Financieel

De geraamde financiën om uitvoering te geven aan deze woonzorgvisie bedragen ruim € 1,1 miljoen voor de gehele periode 2023 - 2028. Rekening houdend met reeds bestaande budgetten komen extra benodigde middelen uit op circa € 900.000,--

Voor de komende begrotingsperiode (tot en met 2027) gaat het om de navolgende bedragen:

- 2024: € 264.000,--
- 2025: € 310.000,--
- 2026: € 240.000,--
- 2027: € 63.000,--

Op dit moment is nog onbekend welke (financiële) middelen er vanuit het Rijk en Provincie beschikbaar worden gesteld voor de Woondeal en andere belangrijke volkshuisvestelijke opgaven (zoals aanpak particulier bezit).

In het meerjarenperspectief is vooralsnog geen rekening gehouden met mogelijke bijdragen van derden. Dat zal moeten blijken. Daarnaast is wellicht dekking mogelijk vanuit de krimpreserve. Bij de samenstelling van de begroting 2024 zal worden bezien in hoeverre dat mogelijk is, mede tegen de achtergrond van provinciale regelgeving met betrekking tot incidentele baten en lasten. Voor het aanvragen van subsidies extra inzet nodig (€ 25.000,--).
In de begroting 2024 zal dit verder worden uitgewerkt.

3.1.4. Diverse uitvoeringsagenda's

De ambities uit het bestuursakkoord leiden de komende jaren tot diverse uitvoeringsagenda's. Voor 2024 en volgende worden in dit verband genoemd:

Kunst en Cultuur
Het nieuwe kunst en cultuurbeleid van de gemeente Stein gaat richting de afrondende fase. In juni van 2023 wordt het kunst en cultuurbeleid beeldvormend besproken met de raad. In het nieuwe kunst en cultuurbeleid leggen wij onze ambities voor de toekomst vast en zullen we ook prioriteren. Na het zomerreces zal het kunst- en cultuurbeleid besluitvormend naar de raad gaan.

Financieel

Een verhoging van het budget lijkt aan de orde. Daar staan mogelijke rijksinkomsten tegenover. In de begroting 2024 zal dit verder worden uitgewerkt.

Economisch beleidsplan
Het economisch beleidsplan wordt nog dit jaar vastgesteld. De daarin opgenomen actiepunten worden de komende jaren uitgewerkt.

Financieel
Bij de opstelling van de begroting 2024 en verder zal worden bezien in hoeverre hiervoor aanvullende budgetten nodig zijn.

Visie op communicatie
Nog voor de zomervakantie zal aan de raad de "visie op communicatie" worden voorgelegd. Op basis daarvan wordt er een uitvoeringsagenda opgesteld.

Financieel
Voor de komende jaren worden extra middelen nodig geacht (werkbudgetten).

- 2024: € 45.500,--
- 2025: € 50.500,--
- 2026: € 33.500,--
- 2027: € 28.500,--

Genoemde bedragen zijn exclusief eventuele extra personele lasten.

In de begroting 2024 zal dit verder worden uitgewerkt

3.2. Overige onderwerpen

Voor de meerjarenbegroting 2024-2027 zijn in ieder geval de volgende aandachtspunten te onderkennen:

- Asielwet
- Energiekosten
- Visie op Informatiemanagement
- Huisvesting Wijkbeheer
- Fiscale taken
- Chemelot/ Regiodeal
- Starterslening

3.2.1. Asielwet

Het kabinet werkt momenteel aan de asielwet. Er zijn nog veel onzekerheden rondom de asielwet. Wanneer de asielwet wordt aangenomen, kan het zo zijn dat gemeente Stein langdurig asielzoekers (indien nodig gedwongen) moet gaan opvangen. Deze eventuele taakstelling komt dan bovenop de taakstelling voor het huisvesten van statushouders.

Zodra er meer duidelijk is over de asielwet en welke (mogelijke) gevolgen dit heeft voor de gemeente Stein zullen wij u hierover informeren.

Financieel
Vooralsnog gaan wij ervan uit dat dit geen financiële consequenties heeft voor het meerjarenperspectief.

3.2.2. Energiekosten

Niet alleen voor particulieren, maar ook voor verenigingen drukken de toegenomen energiekosten zwaar op het budget. Daar staat een lichtpunt tegenover dat de prijzen weer in een dalende lijn

zitten. In de aanloop naar de begroting zullen wij bezien in hoeverre een tegemoetkoming op zijn plaats is.

Financieel
Vooralsnog gaan wij ervan uit dat eventuele bijdragen opgevangen dienen te worden binnen het daartoe beschikbare noodfonds.

3.2.3. Visie op informatiemanagement

Het is belangrijk dat de gemeente Stein zich aanpast aan de veranderende omstandigheden om effectief te kunnen werken en de dienstverlening aan burgers te verbeteren. Bestuurszaken en informatievoorziening moeten op 1 lijn worden gebracht. Om van A naar B te kunnen sturen is inzicht nodig waar je staat, en waar je heen wilt. Inzicht verkrijg je door kennis, kennis verkrijg je op basis van informatie. De nieuwe "visie op informatiemanagement" wordt in 2023 aan de raad voorgelegd.

Digitale transformatie is een complex proces en vereist veranderingen op alle niveaus van een organisatie, van de cultuur tot de bedrijfsprocessen, om volledig te kunnen profiteren van de mogelijkheden die digitale technologieën bieden. Indien de gemeente Stein die digitale transformatie goed weet toe te passen, kan dit operationele effectiviteit en efficiëntie verbeteren met maatschappelijke meerwaarde.

Financieel
De komende jaren zullen meerdere (grote) ICT-projecten nodig zijn om bovenstaande te realiseren. De financiële impact wordt meegenomen in de begroting 2024 en verder.

Bij de verdere invulling en uitvoering van het informatiebeleidsplan vraagt een aantal ontwikkelingen de aandacht:

- Wet open overheid
- Informatiebeveiliging
- NIS2-richtlijn
- Nieuwe evenementenapplicatie

Wet open overheid (WOO)

De opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. Een belangrijk verschil met de Wob is dat, naast informatieverstrekking op verzoek, overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie (zoals vergaderstukken en convenanten) openbaar moeten maken.

Er is een actuele implementatie(strategie) en de komende jaren wordt er verder gewerkt aan verdere implementatie en de ontwikkeling en borging van een uniforme en eenduidige aanpak voor de actieve openbaarmaking.

Financieel
Het rijk heeft middelen ter beschikking gesteld.
Voor de jaren 2024 - 2026 per jaar € 58.000,-- (incidenteel) en structureel vanaf 2023 € 73.000,-- per jaar. Wij gaan er vanuit dat we door deze middelen hiervoor aan te wenden de kosten voor implementatie en uitvoering binnen deze budgetten kunnen uitvoeren.

Informatiebeveiliging

In het kader van informatiebeveiliging is de aanschaf van een SIEM-SOC applicatie nodig. Hiermee voldoet de gemeente aan de norm 12.4 uit de "Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)".

Financieel

- 2024: implementatie, € 10.000,-- (incidenteel)
- 2024 en verder: exploitatiekosten € 45.000,-- (structureel)

NIS2-richtlijn

De gecombineerde maatschappelijke impact van verstoringen neemt steeds verder toe doordat ICT steeds meer is verweven met bedrijfsprocessen en organisaties onderling steeds meer met elkaar verweven raken in ketenprocessen. De (Network and Information Systems) NIS2-richtlijn is sinds 16 januari 2023 in de EU van kracht. Lidstaten moeten deze richtlijn uiterlijk in oktober 2024 hebben omgezet in lokale wetgeving. In Nederland gaat deze wet NIB2 heten (Netwerk- en Informatiebeveiliging). Het is duidelijk dat deze wet voor de informatiebeveiliging van gemeenten flinke gevolgen zal gaan krijgen.

Financieel
Er moeten op landelijk niveau echter nog veel besluiten genomen worden, waardoor over de praktische invulling en consequenties op dit moment nog weinig gezegd kan worden.

Nieuwe evenementenapplicatie

In 2016 hebben de gemeenten in Zuid-Limburg besloten om samen te werken op het gebied van het evenementenvergunningsverleningsproces. De Veiligheidsregio heeft als contracthouder een evenementenapplicatie geïmplementeerd binnen deze samenwerking. Deze moet vervangen worden. Medio 2023 wordt gekeken naar een alternatief systeem, wat aansluit bij de nieuwe VTH-applicatie.

Financieel
De financiële consequenties zijn nog niet inzichtelijk. In de begroting zal de financiële vertaling van deze nieuwe applicatie plaatsvinden.

3.2.4. Huisvesting wijkbeheer

De wijkteams zaten tot voor kort in het voormalig gebouw van Vivaldi (Dieterenstraat 7). Wegens de opvang van de vluchtelingen zijn de wijkteams verhuisd naar het achter terrein van Wijkbeheer en is huisvestiging via units/ directieketen. Dit betreft een tijdelijke situatie.

Het huidige gebouw van Wijkbeheer is verouderd maar biedt mogelijkheden en kansen om het gehele team te huisvesten in 1 gebouw. We wilen de huidige synergievoordelen met de medewerkers van Vidar behouden.

Financieel
Dit jaar wordt er een adviesrapportage opgesteld om vast te stellen wat de mogelijkheden van het huidige gebouw zijn en wat dit financieel zou betekenen. Dit wordt afgezet tegen nieuwbouw en/of verhuizing naar een pand elders in de gemeente. Ook het toekomstbeeld van de milieustraat en brandweer wordt hierbij betrokken. Na het beschikbaar komen van deze gegevens zal worden bezien in hoeverre dit een plaats moet krijgen binnen begroting en meerjarenramingen.

3.2.5. Fiscale taken

Fiscale aspecten laten steeds meer hun invloed gelden op de beleidsmatige aspecten van onderwerpen. Daarnaast vragen zij steeds meer aandacht en inzet wat betreft de administratieve afwikkeling daarvan en de interne controle daarop.

In 2012 is een convenant met de Belastingdienst gesloten met betrekking tot horizontaal toezicht. Dat convenant is door de Belastingdienst opgezegd en is eind december 2022 geëindigd. De Belastingdienst wil graag tot een nieuw convenant komen, maar stelt daar wel hogere eisen aan dan bij de vorige versie. Wij zijn voorstander om tot een voortzetting te komen van het horizontaal toezicht. Bij de uitwerking daarvan worden de activiteiten rondom BTW/BTW compensatiefonds, loonheffingen en Vennootschapsbelasting nauw betrokken.

Financieel
Bij de opstelling van de begroting 2024 wordt meegenomen in hoeverre een ophoging van het bestaande budget nodig is.

3.2.6. Chemelot/Regiodeal

De ontwikkelingen rondom Chemelot worden actief en nauwlettend door de gemeente gevolgd. In dat kader melden wij u dat in de Regiodeal één project is opgenomen dat op Steins grondgebied wordt uitgevoerd. Het gaat om "omgevingskwaliteit Haven Stein/Multimodale Corridor". DSM/Chemelot is initiatiefnemer.

Financieel
Aangezien de gemeente Stein (deels) bevoegd gezag is, zal de gemeente niet financieel bijdragen. Wel bestaat de bijdrage van de gemeente uit ureninzet van het ambtelijk apparaat als onderdeel van de cofinanciering. Ook kijken we nog naar de ambtelijke inzet op andere projecten die rondom Chemelot en haar omgeving lopen.

3.2.7. Starterslening

De Verordening Starterslening gemeente Stein 2020-2023 heeft een looptijd tot 31 december 2023. Omdat de provincie voor 75% bijdraagt aan de regeling is de looptijd van de gemeentelijke verordening gelijkgesteld aan de provinciale verordening. Naar verwachting gaat de provincie de regeling in 2024 continueren echter met de kanttekening dat de provinciale bijdrage wordt teruggebracht naar 50%.

Financieel

De financiële gevolgen worden verder uitgewerkt in het proces om te komen tot de begroting 2024. De structurele lasten zijn beperkt, circa € 4.500 op jaarbasis.

4. MEERJAREN FINANCIEEL BEELD

4.1. Uitgangspositie

Uitgangspunt voor de samenstelling van de Kadernota 2024 is het financiële perspectief dat voortvloeit uit de bestuur rapportage 2023. Dat geeft het volgende beeld.

NR	OMSCHRIJVING	2024	2025	2026	2027
1	Primitieve begroting 2023	3.023.000	4.731.000	1.206.000	1.206.000
2	Mutaties 2023:				
	* Raadsbesluiten				
	- Aanvullend krediet Avonturijn	-45.000	-29.000	-29.000	-29.000
	- Laagdrempelig ontmoeten	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
	- Slotwijziging 2022	-14.000	-28.000	-29.000	-29.000
	- Stationsomgeving Beek-Elsloo	-8.000	-19.000	-18.000	-18.000
	* September en Decembercirculaire	616.000	623.000	1.853.000	1.853.000
	* Meicirculaire 2023	325.000	198.000	1.147.000	-705.000
	* Wijzigingen bestuursrapportage	-704.000	-825.000	-1.096.000	-2.463.000
3	Saldo bestuursrapportage	3.169.000	4.577.347	707.915	-208.895

Voor een nadere toelichting op de "wijzigingen bestuursrapportage" wordt verwezen naar de Bestuursrapportage 2023 (Berap 2023).

4.2. Effect kadernota

De effecten van de kadernota 2024 laten zich als volgt weergeven.

NR	OMSCHRIJVING	2024	2025	2026	2027
	Bestuursakkoord				
1	Doorontwikkeling organisatie	pm	pm	pm	pm
2	Nieuwdorp: bruisend hart:				
	* Restant grondexploitatie	-450.000			
	* Dekking restant grondexploitatie	450.000			
	* Kosten buurttuin/kerkplein	-17.500	-17.500	-17.500	-17.500
3	Woonzorgvisie:				
	* Kosten eerste jaarschijf	-264.000	-310.000	-240.000	-63.000
	* Verwerven subsidies	-25.000			
5	Uitvoeringsagenda communicatie	-45.500	-50.500	-33.500	-28.500
	Subtotaal	-352.000	-378.000	-291.000	-109.000
	Overige aandachtspunten				
3	Informatiebeleidsplan	-55.000	-45.000	-45.000	-45.000
8	Starterslening	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
	Subtotaal	-59.500	-49.500	-49.500	-49.500

4.3. Verbonden partijen

Het aandeel van de verbonden partijen maakt een steeds groter bestanddeel uit van het totaal van de begroting. Voor 2024 en verder gaat het om de navolgende verhogingen op de bestaande bijdragen.

NR	OMSCHRIJVING	2024	2025	2026	2027
1	Bijdrage GGD regulier	-58.000	-58.000	-58.000	-58.000
2	Bijdrage GGD veilig thuis	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
3	Bijdrage GGD MJB nieuw beleid	-149.000	-133.000	-138.000	-143.000
4	Bijdrage Omnibuzz	-25.000	-36.000	-39.000	-39.000
5	Bijdrage RUD	-24.000	-27.000	-31.000	-35.000
6	Bijdrage Veiligheidsregio Zuid Limburg	-10.000	-26.000	-48.000	-53.000
7	Bijdrage BsGW harmonisatie	-41.142	-21.000	-21.500	-22.000
8	Bijdrage BsGW voordeel harmonisatie	pm	pm	pm	pm
7	Bijdrage BsGW	-6.000	-14.000	-19.000	-21.000
	Totaal	- -323.142	- 325.000	- 364.500	- 381.000

4.4. Meerjarenperspectief 2024 - 2027

Rekening houdend met de resultaten uit de bestuur rapportage 2023, de effecten uit de kadernota en de verbonden partijen, kan het volgende perspectief worden geschetst.

NR	OMSCHRIJVING	2024	2025	2026	2027
1	Saldo bestuursrapportage inclusief meicirculaire 2023	3.169.046	4.577.347	707.915	-208.895
2	Effect Kadernota	-411.500	-427.500	-340.500	-158.500
3	Effect verbonden partijen	-323.142	- 325.000	- 364.500	- 381.000
4	Overige effecten:				
	* Inflatiecorrectie gem. belastingen	pm	pm	pm	pm
5	Bijgesteld meerjarenperspectief	2.434.404	3.824.847	2.915	-748.395

Voor 2027 ontstaat een negatief meerjarenperspectief. Zoals eerder opgemerkt bevatten de cijfers voor 2027 nog veel onzekerheden. Deze onzekerheden zullen in het proces om te komen tot een meerjarenbegroting 2024 ingekaderd kunnen worden. Dit moet gaan leiden tot een sluitende begroting conform richtlijnen van het "Besluit begroting en verantwoording"(BBV). Dit is zoals eerder opgemerkt immers een wettelijk kader.

4.5. Risico's en onzekerheden

Het financieel meerjarenperspectief, zoals gepresenteerd in paragraaf 4.4. kent de volgende risico's en onzekerheden:

- Voor een aantal onderwerpen die zijn genoemd in hoofdstuk 3 is nog geen inschatting te maken van de financiële gevolgen.
- De volgende punten zijn direct van invloed op het financieel meerjarenperspectief. Mede gelet op deze punten wordt vanuit de VNG de aanzet gegeven voor een nieuwe normeringssystematiek om tot de gewenste financiële zekerheid van gemeenten te komen.
    1. De raming van de loon- en prijscompensatie.
    2. De door het Rijk in het vooruitzicht gestelde bezuiniging op de rijksuitgaven (vanaf 2024).
    3. Het structureel minder beschikbaar zijn van middelen voor het uitvoeren van gemeentelijke taken vanaf 2026 (binnen Gemeentefonds omvat dit circa € 3 miljard in totaliteit).
    4. Vanaf 2027 biedt het acres binnen het Gemeentefonds te weinig vergoeding voor het opvangen van de autonome groei van de zorgtaken.
- Het effect van de toename van de eigen gemeentelijke tarieven voor 2024 en verder is mede afhankelijk van de in de meicirculaire opgenomen percentages. Dit kan binnen het weergegeven financiële meerjarenperspectief nog een bijstelling opleveren.